

ארץ עם מלחמות קצרות

כאשר האגו מוסט הצידה מתגלה הכוח הסגולי של עם ישראל שבכוחו לגבור על כל אויב בדרך ניסית ומהירה.

היכן המהפכנים?

בשנת תשל"ד, מיד לאחרי מלחמת יום-הכיפורים, פנתה הסוכנות היהודית לרב ישראל לאו וביקשה ממנו שיאות לנסוע לארה"ב כדי להעביר את המסר של ישראל לקהילה האורתודוקסית בניו יורק.

מה שקרה זה שכשפרצה המלחמה, הקהילה החסידית בניו יורק התגייסה לעזור לחיילים בצורה מדהימה, והסוכנות רצתה לנצל את המומנטום כדי לפתח את הקשר בין ישראל לבין הקהילה הדתית בניו יורק. לכן הם העדיפו לא לשלוח אישיות פוליטית אלא דווקא רב שידבר אליהם בשפתם.

הרב לאו שעד אז לא ביקר בארה"ב הסכים לכך, והשאלה הבאה הייתה מהו התשלום שהוא רוצה עבור זה, מאחר וזאת תהיה שליחות מאוד מאתגרת: מצפים לו חמישה נאומים ביום במשך חודש שלם. הרב ענה שהוא לא ייקח כסף עבור השליחות הזאת ובמקום זה הוא מבקש מהם להיות שהוא מגיע לראשונה לארצות הברית ישנם כמה מנהיגים יהודיים שהוא מאוד היה רוצה לפגוש. בראש ובראשונה הוא רצה לפגוש את הרב, ואם הם יכולים לסדר לו פגישה ביחידות עם הרבי זה יהיה התשלום עבור הנסיעה לניו יורק.

הרב לאו הגיע לניו יורק וקיבל הודעה ממזכירות הרבי על יום מסוים בחודש מרץ שבו הוא יתקבל אצל הרבי בחצות הלילה. הרבי היה נוהג לקבל אנשים ליחידות כמה פעמים בשבוע, משמונה בערב עד השעות הקטנות של הלילה. הוא הגיע בשעה המיועדת ל-770 והמתין לתור שלו. בינתיים הוא ראה כיצד אנשים נכנסים לכמה דקות ויוצאים מיד, ולכן הוא גם ציפה לביקור קצר. אבל כשהוא נכנס בשעה 1:30 לפנות בוקר הוא שהה אצל הרבי יותר משעתיים.

הרבי דיבר איתו בעיקר על עניני חינוך. באותם שנים הוא היה מעביר שיעורי יהדות בתיכונים בתל-אביב, והנושא של החינוך היהודי היה חשוב מאוד לרבי.

תוך כדי היחידות הרבי פנה לרב לאו ואמר לו: אני רוצה להבין משהו שקרה בישראל. כידוע, אמר הרבי, יהודים הם עם של מהפכנים. תמיד בכל המהפכות בעולם היהודים היו בראש, אם זאת המהפכה הבולשביקית או כל מהפכה אחרת.

יהודים לעולם לא מוכנים לקבל את הסטטוס קוו, הם תמיד נלחמים לשינוי.

ואם כן, שאל הרבי, מיד אחרי מלחמת יום הכיפורים היו בחירות בישראל, וכיצד זה שאותה הנהגה נבחרה שוב? איך זה שגולדה ודיין וגלילי נבחרו שוב? לכאורה היה מצופה שאחרי המחדל של מלחמת יום הכיפורים העם בישראל היה צריך להחליף את הנהגה, ופה זה לא קרה.

חתונה בלילה חשוך

הרב לאו ענה שאין לו תשובה לכך, אבל הוא רוצה לחלוק עם הרבי סיפור, אולי יש בזה קצת תשובה. המלחמה פרצה ביום כיפור שחל בשבת. ביום ראשון בערב הרב לאו שהה בביתו, ברחובות הייתה האפלה, אסור היה להדליק אורות ואף אחד לא הסתובב בחוץ. מצב הרוח היה נמוך מאוד. ואז הוא קיבל טלפון מהבעלים של אולם חתונות בתל אביב שסיפר לו שיש כעת באולם זוג צעיר שצריך להתחתן הערב. הם לא רצו לדחות את החתונה כי זה לא מביא למזל טוב, החתן קיבל שחרור מהצבא ל-12 שעות והוא כעת יחד עם הכלה ממתנינים לרב שיבוא לחתן אותם.

אלא שהרב משום מה לא הגיע. החתן ביקש מהרב לאו שיבוא לחתן אותם, והוא נענה מיד לבקשה ויצא לדרכו. כשהוא הגיע לאולם שהיה מוכן ל-250 אורחים, היו בו רק 15 אנשים עם כלה בוכייה, והמצב רוח לא ה' גבוה במיוחד.

הוא ניגש מיד לסידור הקידושין, וערך חופה כהלכתה. כשהוא עמד לעזוב, ניגשה אליו אחת מהמלצריות ואמרה לו: כבוד הרב לאו, אתה תבין מה שאני אומרת לך עכשיו: "אם הוא לא יחזור אין לי בשביל מה לקום". הרב נרעש לשמע הדברים. היה לה בן שבעיצומו של יום הכיפורים גויס לצבא, והיא אומרת לרב לאו שאם הוא לא יחזור אין לה סיבה לקום בבוקר.

הרב אמר לה שיהודים לא מדברים כך. אסור להתיימש מהחיים, יהיה מה שיהיה. היא ענתה לו: אתה תבין אותי כי אתה ניצול שואה, ואז היא סיפרה שהיא ובעלה הם ניצולי שואה. לאחר השואה הם נפגשו בלודז', היא באה לחפש משפחה והתברר לה שהיא היחידה ששרדה את המלחמה, ושם היא מצאה בחור שגם הוא נשאר יחיד מכל משפחתו. הם התחתנו ועלו לארץ בשנת 1948 אז פרצה מלחמת השחרור. בעלה גויס לצבא. באותו זמן היא הייתה בהריון אולם בעלה לא חזר מהמלחמה.

כשבנה נולד הוא כבר היה יתום. הבן שלה קרוי על שם שלושה אנשים: האבא שלה, האבא של בעלה, ועל שם בעלה. מאז, זהו הקרוב היחיד שיש לה בעולם. "אם הוא לא חוזר" היא חזרת ואומרת לרב לאו, "אין לי בשביל מה לחיות". הרב הרגיע אותה וחיזק אותה בדברים, ואכן בסופו של דבר הוא חזר הביתה והקים משפחה.

את הסיפור הזה הוא סיפר לרבי, ואז הוא אמר: רבי מי אתה רוצה שיעשה מהפכות, העם הזה עייף, הוא עבר שואה, ואז מלחמה ועוד מלחמה, אין להם כוח לרבולוציות, הם רוצים קצת שקט, הם רוצים מנוחה. הרבי הקשיב עם דמעות בעיניו, וענה לרב לאו: אני מבין, אני מבין! (אל תשלח ידך עמ' 189)

היסטוריה של מלחמות ניסיות

הרב לאו סיפר את הסיפור הזה לפני זמן קצר בירושלים, ואז הוא הוסיף והמשיך שלמרות כל המלחמות והצרות רואים את יד השם. הוא הצביע על כך שהמלחמות בארה"ק הם לגמרי שונות מאשר בכל מקום אחר בעולם. בדרך כלל מלחמות נמשכות שנים ועם עשרות אלפי הרוגים. מלחמת העולם השנייה נמשכה חמש שנים, המלחמה של האמריקאים בוויאטנם נמשכה קרוב לעשרים שנה עם כמעט שישים אלף הרוגים ובלי שום ניצחון, ואילו מלחמות ישראל הם מלחמות קצרות ביותר.

ולדוגמה: מלחמת סיני שפרצה בשנת 1956 הייתה בסך הכול שישה ימים במהלכם ישראל כבשה את סיני ששיטחה הוא פי שתיים וחצי משטח כל ישראל של ימינו. מלחמת ששת הימים גם היא הייתה מלחמה קצרה ביותר, וישראל כבשה את הגדה המערבית, עזה, ירושלים העתיקה ורמת הגולן בשישה ימים בלבד.

אפילו מלחמת יום הכיפורים בה נתפסנו לא מוכנים, נמשכה בסך הכול 18 יום, וגם אז היא הסתיימה בניצחון ענק, וכך רוב המלחמות בישראל. המלחמה בין רוסיה לאוקראינה שמתחוללת ממש בימים אלו נמשכת כבר יותר משנתיים ולא רואים את הסוף. אנו רואים שאצל עם ישראל הכול שונה, גם המלחמות הם לא בדרך הטבע, בכל מלחמה רואים את יד ה' כיצד המלחמות של העם הקטן הזה מסתיימות עם ניצחון גדול.

שפלות והכנעה [?] כלי לברכה

בפרשת השבוע, ויחי, אנו קוראים על ויכוח בין אבא ובן, אולי הוויכוח היחיד בין אב לבנו שמופיע בתורה. יוסף מושל מצרים מקבל הודעה שאביו יעקב חולה (זוהי הפעם הראשונה שמישהו חולה בתנ"ך), וכשיוסף שמע את החדשות הוא לקח את שני בניו מנשה ואפרים ומיהר לגושן לבקר את יעקב.

הוא הגיע לאביו וביקש ממנו שיברך את בניו לפני מותו. זה אחד הסיפורים המפורסמים בתנ"ך. הוא העמיד את מנשה הבכור מול יד ימינו של יעקב, ואת אפרים הקטן לשמאלו, ואז יעקב "שיכל את ידיו" ושם את יד ימינו על ראש אפרים, ושמאלו על ראש מנשה. כשיוסף ראה את זה הוא ניסה להזיז את ידיו של אביו ולהעביר את היד הימנית למנשה ואת שמאלו לאפרים, אבל יעקב התעקש, ואז יוסף פנה לאביו ואמר לו: "לא כן אבי, כי זה הבכור, שים ימינך על ראשו", אך יעקב ענה לו: "ידעתי בני ידעתי" ובכל זאת הוא התעקש לתת את הברכה "הימנית" והחשובה דווקא לצעיר.

בשיחת עשרה בטבת תשמ"ב (התוועדות תשמ"ב ח"ב עמ' 660) מביא הרבי את דברי הכלי יקר (ויחי מ"ח ט"ז) שהיה כאן ויכוח בין שני שיטות. יוסף הצדיק היה סבור שהיות שמנשה הבכור לכן עליו לקבל את הברכה הראשונה והחשובה, את "ברכת הריבוי", כי על פי התורה הבכור נוטל פי שנים, ובוודאי לא אחרי הקטן.

שיטת יעקב היתה שהקב"ה אוהב את הקטנים. היכן רואים שהוא "בוחר ביותר בקטנים"? "ישמעאל בכור לאברהם, נפסל ישמעאל ונבחר יצחק, עשו בכור ליצחק נפסל עשו ונבחר יעקב, ראובן בכור ליעקב, נפסל ראובן ונבחר יוסף, מנשה בכור

ליוסף נבחר אפרים".

כמו כן אנו מוצאים ש"דוד הוא הקטן" מכל בני ישי ודווקא הוא נמשח למלך. והסיבה שמקדימים את הקטן לפני הגדול הוא היות שהעם היהודי הוא "אתם המעט מכל העמים", דהיינו, עם ישראל הוא עם קטן, והקב"ה אוהב את בני עמו, לכן זה גם מתבטא אצל יעקב שהקדים את הקטן לפני הגדול. מוסיף המדרש ואומר שלכן עם ישראל שהוא "הקטן" מונה לפי חודשי הלבנה. לוח השנה תלוי בלבנה שהוא המאור הקטן (יל"ש בראשית א, טז),

הרבי ממשיך ואומר שהדרך להתקרב ולהתקשר אל בורא עולם זה דווקא כשמגיעים ממקום של "קטנות", הכלי כדי לקבל ברכה מהקב"ה זה "נפשי כעפר לכל תהיה", ודווקא כשעומדים להתפלל מתוך הכנעה ושפלות דווקא אז מקבלים את הברכות הכי נעלות.

מה שקרה בישראל בשנה האחרונה לפני המלחמה זה היה בדיוק ההיפך מהכנעה ושפלות. כל אחד היה בטוח שרק הוא צודק. כששני צדדים מתעקשים שרק הם צודקים התוצאות עגומות מאוד.

ברגע שפרצה המלחמה, פתאום כולם הפנימו שהם בעצם עם אחד, העקשנות והאגו נעלמו, ובמקומה התגלתה הנשמה היהודית במלוא הדרה, ודווקא אז עם ישראל הפך להיות כלי לניסים הכי גדולים של הקב"ה, ואז "הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום, אני ה' בעתה אחישנה" (ישעיהו ס, כב).